

Nr 53.

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om inrättande av ny fabriks hiss vid Tumba bruk.

I skrivelse den 22 juni 1948 till bankoutskottet hava *fullmäktige i riksbanken*, med överlämnande av en utav direktören vid Tumba bruk upprättad promemoria, hemställt, att utskottet ville hos riksdagen utverka bemyndigande för fullmäktige att för inrättande av ny fabriks hiss vid Tumba bruk av riksbankens medel använda ett belopp av förslagsvis 83 000 kronor.

Berörda promemoria är av följande lydelse:

Hissen till packkammaren förmedlar alla transporter mellan å ena sidan formrummet, skiljerummet, pappers- och pappmaskinerna samt å den andra hängerierna, packkammaren och avdelningen för färdiggöring av matrispapp. Intet av de två våningsplanen i 1916 års fabriksbyggnad ligger i samma höjdläge som något av de fyra våningsplanen i 1875 års byggnad (»neder bruket»), varför befintligheten av och den goda funktionen av nämnda hiss utgör ett villkor för driftens upprätthållande.

Den nuvarande hissen uppfördes år 1919 och har sålunda gjort tjänst långt utöver den tid, som kan anses försvarlig för en industrihiss. Den är starkt försliten och uppfyller dessutom ej fordringarna i de av riksförsäkringsanstalten år 1939 utfärdade anvisningarna till skydd mot yrkesfara vid bruk av hissar.

Hittills har dispens för hissens fortsatta användande varje år kunnat erhållas, ehuru allvarliga erinringar muntligen framställts av besiktningssmannen. Vid den 10 juni i år förrättad inspektion har den emellertid befunnits vara i så dåligt skick, att en omfattande reparation och ombyggnad eller anskaffande av en helt ny hiss föreskrivits. Med hänsyn till de långa leveranstider, som numera äro ofrånkomliga, har bruket ålagts att beställa endera av dessa arbeten före den 1 september i år.

Vid valet mellan dessa alternativa ålägganden bör beaktas att den nuvarande hissen är så försliten och av sådan konstruktion att även en relativt dyrbar reparation endast kan förväntas med några år uppskjuta anskaffandet av en ny hiss, varjämte den efter pappersmaskinens och därmed de större pappersformatens tillkomst är alldeles för liten för de transporter, som därmed skola verkställas. En dylik reparation, syftande till att försätta hissen i sådant skick att den motsvarar nu gällande fordringar, skulle bl. a. omfatta ombyggnad av hisschaktet, utökning av maskinrummet och brytskiverummet samt anskaffning av ny hissorg, nya gejder, nya linor, nya schaktdörrar samt nya manöveranordningar m. m. Med hänsyn till de betydande kostnader och olägenheter ur driftssynpunkt, som ett dylikt arbete skulle medföra, utan att därför giva en slutgiltig lösning av frågan, torde det icke vara tekniskt och ekonomiskt försvarligt att nu företaga en dylik reparation.

Ärendet har emellertid sedan något år varit under utredning vid bruket, varvid ett flertal förslag till reparation, resp. förnyande av hissen samt den-

nas förläggande till annan plats utmed den för ifrågavarande byggnader gemensamma väggytan undersökts. Härvid ha följande tre alternativ ansetts böra ifrågakomma:

Alt. 1. Ny hiss av samma storlek som den befintliga installeras i det befintliga hisschaktet.

Härigenom skulle yrkesinspektionens ålägganden tillgodoses men väsentliga olägenheter, särskilt beträffande hissens storlek, kvarstå.

Kostnaden för detta alternativ har beräknats till ca 60 000 kronor, vari ca 15 000 kronor ingå för anordnande av provisoriska transportanordningar och verkställandet av transporter under byggnadstiden.

Alt. 2. Ny hiss installeras på samma ställe som den nuvarande men hisschaktet och därmed hisskorgen förstoras genom inbilning i väggen mellan de båda byggnaderna.

Härigenom skulle yrkesinspektionens ålägganden tillgodoses och en hiss av tillräcklig storlek erhållas. Emellertid kvarstå bl. a. olägenheterna med de trånga tillfarterna till hissen i maskinsalsplanet och källarplanet samt de väsentliga svårigheterna under ombyggnadstiden.

Detta alternativ är kostnadsberäknat till ca 75 000 kr.

Alt. 3. Ny hiss med hissborg 2×2 meter, bärkraft 2 000 kg, installeras söder om och ca 2,5 meter från nuvarande hiss. Nytt hisschakt uppföres.

Härigenom uppfylles yrkesinspektionens föreläggande, varjämte alla rimliga krav på underlättande av transporterna inom bruket tillgodoses. Byggnadsarbetet stör ej driften, som tillgodoses med den gamla hissen, så länge denna behöver tagas i anspråk.

För detta alternativ ha de konsulterande firmorna, Elektriska Prövningsanstalten, A.B., och Ingenjörsfirma Blomgren & Co., upprättat ett fullständigt kostnadsförslag, enligt vilket utförandet av den kompletta anläggningen skulle kräva en kostnad av 83 000 kronor.

Utskottet. Fullmäktiges ifrågavarande framställning, avseende alt. 3, har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må bemyndiga fullmäktige att för inrättande av ny fabriks hiss vid Tumba bruk av riksbankens medel använda ett belopp av förslagsvis 83 000 kronor.

Stockholm den 1 juli 1948.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande: se utlåtande nr 51.